

29.5.2012

Dnro 2756/4/10

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Jussi Pajuja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juha Haapamäki

TARPEETTOMAN PITKÄ SÄILÖÖNOTTO

ONÖDIGT LÅNGT TAGANDE I FÖRVAR

1
KANTELU

J kertoi 12.8.2010 lähettämässään kantelukirjoituksessa tapahtumista 6.8.2010 ja pyysi oikeusasiamiestä tutkimaan, oliko poliisi toiminut oikein hänen kohdallaan. J kertoi ensinnäkin, että poliisi oli kaatanut hänen alkoholipullonsa sisällön maahan. Tämän jälkeen hänet oli valokuvattu ja viety putkaan. Siellä hän oli turhaan yrittänyt saada soittaa työnantajalleen kertoakseen tilanteesta, koska hänellä oli töitä seuraavana päivänä. J ei ollut vapaudenmenetyksensä aikana saanut syötävää eikä juotavaa.

- - -

3
RATKAISU

3.1 Tapahtumatietoja

Poliisi oli 6.8.2010 noin klo 4.30 saanut hätäkeskukselta kiireellisen tehtävän, jonka mukaan henkilöä jahdataan puukolla uhaten. Tehtävää lähti hoitamaan useita partioita, joista yhdelle asianomistaja oli kertonut kolmen miehen tulleen paikalle uhoten ja hän oli joutunut pakenemaan paikalta puukolla uhattuna ja takaa ajettuna.

Poliisi tavoitti pian tuntomerkkeihin sopivia henkilöitä Esplanadin puistosta ja puhutti heitä. Kaksi miestä otettiin kiinni rikoksesta epäiltyinä ja vietiin Pasilan poliisivankilaan. J otettiin ylikonstaapeli K:n päätöksellä kiinni klo 4.55 poliisilain 20 §:n perusteella. Päätöksen perusteeksi kirjattiin seuraavaa. ”Oli mukana aggressiivisesti sivullista teräaseella uhkailevassa ryhmässä, minkä toiminnasta tehty R-ilm JET. Pelkkä paikalta poistaminen ei riittävä toimenpide.”

J vietiin Töölön säilytysasuun, josta hän pääsi vapaaksi klo 16.12. Hänen vapaudenmenetyksensä kesti näin ollen hieman yli 11 tuntia.

Ennen kiinniottoa vanhempi konstaapeli N otti J:ltä häntä Esplanadin puistossa puhutettaessaan Karpalokoskenkorvapullon ja kaatoi sen sisällön maahan. N totesi kokeneensa tärkeäksi tehdä näin järjestyksen turvaamiseksi antamatta J:lle tilaisuutta juoda pullosta. N viittasi siihen, että J oli päihtynyt, asian selvittely oli kesken ja että J oli avaamassa pulloa. Lasinen pullo on N:n mukaan myös turvallisuusriski poliisin käsitellessä kiinni otettua.

3.2 Kannanotot

3.2.1 Alkoholijuoman hävittäminen

Poliisilla on puheena olevassa tilanteessa ollut oikeus ottaa alkoholipullo J:lta. Sen sijaan juoman hävittäminen antaa aihetta arvosteluun.

Alkoholijuoman hävittämisestä päättänyt vanhempi konstaapeli N ei ole tuonut esiin, mihin säännökseen hän päätöksensä perusti. Ylikomisario L on lausunnossaan tuonut esiin järjestyksellään. Sen 21 §:n 2 momentin mukaan poliisi voi järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi ottaa pois vastoin 4 §:n säännöksiä päihdyttävää ainetta nauttineelta henkilöltä tällä hallussaan olevan avatussa tai avoimessa astiassa olevan aineen ja todistettavasti hävittää sen. Järjestyslain 4 §:n mukaan päihdyttävän aineen nauttiminen on kiellettyä muun muassa yleisellä paikalla taajamassa. Tämä ei kuitenkaan koske alkoholijuoman nauttimista puistossa tai muulla siihen verrattavalla yleisellä paikalla siten, että nauttiminen sekä siihen liittyvä oleskelu ja käyttäytyminen ei estä tai kohtuuttomasti vaikeuta muiden oikeutta käyttää paikkaa varsinaiseen tarkoitukseensa.

N ei ole väittänytkaan J:n nauttineen alkoholia yleisellä paikalla. N:n esittämät perusteet ovat oikeuttaneet pullon poisottamisen, mutta ei alkoholijuoman hävittämistä. Hävittämistä ei voida perustella järjestyksellä. Voin yhtyä poliisilaitoksen lausunnossaan esittämään siitä, ettei asiassa ole esitetty laillisia perusteita alkoholijuoman hävittämiselle. Joka tapauksessa hävittäminen olisi tullut kirjata.

Saatan käsitykseni vanhempi konstaapeli N:n virheellisestä menettelystä vastaisen varalle hänen tietoonsa.

3.2.2 Valokuvaaminen

Saadun selvityksen mukaan vanhempi konstaapeli N ja ylikonstaapeli K ottivat valokuvia J:stä. Perusteena on tuotu esiin pakkokeinolain 6 luvun 4 §, joka kuuluu seuraavasti:

Poliisimies saa ottaa rikoksesta epäilystä henkilöstä tunnistamista, rikoksen selvittämistä ja rikosentekijäin rekisteröintiä varten sormen-, käden- ja jalanjäljet, käsiala- ja ääninäytteen, valokuvan sekä tuntomerkitiedot (*henkilötuntomerkit*).

Painavista rikostutkinnallisista syistä poliisimies saa ottaa tunnistamista ja rikoksen selvittämistä varten henkilötuntomerkit myös muusta kuin rikoksesta epäilystä, jos asia koskee rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuja henkilötuntomerkkejä ei saa käyttää muun kuin tutkittavan rikoksen selvittämiseksi. Niitä ei myöskään saa säilyttää tai rekisteröidä muuta tarkoitusta varten.

Kun J ei ollut rikoksesta epäilty, valokuvaaminen on edellyttänyt 2 momentissa säädettyjen edellytysten täyttymistä. Katson, että asiassa on toimittu lain antaman harkintavallan puitteis-

sa, kun on arvioitu olevan painavia rikostutkinnallisia syitä kyseisen rikoksen selvittämiseksi ottaa tuon hetkisen tiedon mukaan tapahtumissa jotenkin mukana olleesta J:stä valokuvia tunnistustarkoituksessa. Asiassa on epäilty – vaikkakaan ei siis J:tä – tapahtuneen laittoman uhkauksen, josta säädetty ankarin rangaistus on kaksi vuotta vankeutta.

Kuvia ei ole liitetty poliisin rekistereihin, vaan ne on poistettu välittömästi, kun niitä ei ole enää tarvittu kyseisessä esitutkinnassa. Näin ollen on menetelty, kuten puheena olevan säännöksen 3 momentin mukaisesti.

Valokuvaamisen osalta ei ole tullut ilmi virheellistä menettelyä.

3.2.3 Vapaudenmenetyksen perusteet ja kesto

Yleistä

J on otettu kiinni ja viety Töölön säilytysasuun poliisilain 20 §:n perusteella. Se kuuluu seuraavasti:

Poliisimiehellä on oikeus poistaa paikalta henkilö, jos hänen uhkauksistaan tai muusta käyttäytymisestään voidaan päätellä, että hän todennäköisesti syyllistyisi henkeen, terveyteen, vapauteen, kotirauhaan tai omaisuuteen kohdistuvaan rikokseen.

Henkilö saadaan poistaa paikalta myös, jos hän käyttäytymisellään aiheuttaa taikka hänen uhkaustensa tai muun käyttäytymisensä ja aiemman käyttäytymisensä perusteella vastaavassa tilanteessa on todennäköistä, että hän aiheuttaa huomattavaa häiriötä tai välitöntä vaaraa yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

Jos paikalta poistaminen on ilmeisesti riittämätön toimenpide eikä häiriötä tai vaaraa voida muutoin poistaa, henkilö voidaan ottaa kiinni. Kiinni otettu voidaan pitää säilössä niin kauan kuin on todennäköistä, että hän syyllistyy 1 momentissa tarkoitettuun rikokseen tai aiheuttaa häiriötä tai vaaraa, kuitenkin enintään 24 tuntia kiinniottamisesta.

Poliisilain 20 §:n 1 momentin soveltaminen edellyttää perusteltua arviota siitä, että henkilö tulisi ilman poliisin asiaan puuttumista "todennäköisesti syyllistymään" säännöksessä lueteltuihin rikoksiin. Arvion pohjana pitää lainkohdan mukaan olla henkilön uhkailu tai muu käyttäytyminen. Tämä sanonta samoin kuin toimenpidekynnystä kuvaava ilmaisu ("todennäköisesti") viittaavat siihen, että lainkohdan soveltamiseksi tulee olla olemassa joitakin konkreettisia tosiseikkoja, joihin todennäköisyysarvio rikokseen syyllistymisen uhasta voidaan juuri tuossa tilanteessa perustaa. Poliisilain 20 §:n 2 momentin soveltaminen puolestaan edellyttää henkilön käyttäytymisen aiheuttamaa - siis parhaillaan tapahtumassa olevaa - huomattavaa häiriötä taikka välitöntä - so. heti uhkaavaa - vaaraa järjestykselle ja turvallisuudelle taikka, että henkilön käyttäytymisestä on pääteltävissä, että näin todennäköisesti tulisi käymään.

Näiden edellytysten vallitessa henkilö voidaan poistaa paikalta. Kiinniottamiseen on laissa asetettu vielä lisäedellytys. Henkilö voidaan ottaa kiinni vain siinä tapauksessa, että häiriötä tai vaaraa ei voida muutoin poistaa. Tämä tarkoittaa sitä, että poliisin pitää ensin harkita muita

käytettävissään olevia lievempiä keinoja. Tärkeää rajoitusta merkitsee myös 3 momentin viimeinen virke. Lainkohdan nojalla kiinni otettu saadaan pitää säilössä vain niin kauan kuin on todennäköistä, että henkilö syyllistyy säännöksessä tarkoitettuun rikokseen taikka häiriön tai vaaran aiheuttamiseen.

Kiinniotolla ja säilössä pitämisellä puututaan vahvasti tärkeään perusoikeuteen, henkilökohtaiseen vapauteen. Näin ollen tällaisen puuttumisen edellytyksiä ei voida tulkita laajentavasti. Vapaudenmenetys ei myöskään saa kestää kauempaa kuin on välttämätöntä.

Säilöönoton perusteet

J:tä ei ole epäilty asiassa laittomasta uhkauksesta tai muustakaan rikoksesta. Hänen ei myöskään ole osoitettu esittäneen poliisilain 20 §:ssä tarkoitettuja uhkauksia. Näin ollen jää arvioitavaksi, onko hänen muu käyttäytymisensä ollut sellaista, että se on oikeuttanut säilöönoton.

K:n mukaan puhuttamisessa oli ilmennyt, että J:n osuus konkreettiseen uhkaamiseen oli ollut vähäinen, mutta hän oli kuitenkin toiminut ryhmässä kahden muun kanssa eikä ollut antanut riittävää selvitystä osuudestaan ja muista asiaan liittyvistä seikoista. K katsoi J:n osallisuudellaan ryhmään vaarantaneen yleistä järjestystä ja turvallisuutta ja myös hänen käyttäytymistään puhuttamisen yhteydessä oli pääteltävissä hänen todennäköisesti syyllistyvän vastaavalaaiseen toimintaan tai muuten aiheuttavan huomattavaa häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Tästä johtuen ja ottaen huomioon olosuhteet, kuten vuorokaudenaika ja paikka, K katsoi, että paikalta poistaminen ei ollut riittävä toimenpide.

Pidän kuitenkin kysymyksenalaisena, onko K:n esiin tuomien seikkojen nojalla ollut perustellusti pääteltävissä olevan todennäköistä, että J olisi ilman poliisin puuttumista syyllistynyt poliisilain 20 §:ssä tarkoitettuihin rikoksiin tai aiheuttanut huomattavaa häiriötä tai välittömästi vaarantanut yleistä järjestystä ja turvallisuutta. Vielä ongelmallisempi on K:n arvio siitä, että kiinniotto oli välttämätön.

Poliisilain 20 §:n 3 momenttia sovellettaessa tulee ensi sijassa harkita muita, kiinniottoa lievempiä keinoja tilanteen hoitamiseksi. Vapauten puuttumista lievempien keinojen harkitseminen ensisijaisina keinoina olisi ollut myös poliisitoimintaa ohjaavien yleisten periaatteiden mukaista (vähimmän haitan periaate; poliisilaki 2 §).

K onkin sinänsä harkinnut lievempiä keinoja, mutta katsoneensa, etteivät ne tulleet kysymykseen. Lievempien toimintavaihtoehtojen tehokkuutta on luonnollisesti vaikea arvioida. Joka tapauksessa myös poliisilaitoksen lausunnossa katsotaan, että K:n esiin tuomia syitä eli puhuteltavan yhteistyöhaluttomuutta tai tapahtuma-aikaa ja -paikkaa ei voida pitää riittävinä perusteina kiinniottamiselle. Poliisilaitoksen mukaan J:n paikalta poistamisen olisi voitu katsoa olevan riittävä toimenpide. Voin yhtyä tähän näkemykseen erityisesti siihen nähden, että J:tä ei epäilty rikoksesta asiassa ja koska ne kaksi henkilöä, joiden epäiltiin syyllistyneen tuolloin rikokseen, otettiin kiinni.

Kun otetaan huomioon poliisilain 20 §:n tulkinnanvaraisuus ja tapauksen olosuhteet, katson, ettei K kuitenkaan ole J:n säilöönotosta päättäessään käyttänyt harkintavaltaansa tavalla, joka antaisi minulle aihetta muuhun kuin, että kiinnitän vastaisen varalle hänen huomiotaan poliisilain 20 §:n soveltamisedellytyksistä lausumaani.

Pidemmälle menevä arvio K:n menettelystä ja sen moitittavuudesta merkitsisi muidenkin kuin

oikeudellisten kriteerien käyttöä - se edellyttäisi arviota ja kannanottoa lievempien keinojen tosiasiallisesta käyttökelpoisuudesta. Tähän kysymykseen laillisuusvalvoja ei mielestäni voi tässä päätöksessä lausuttua enemmälti ottaa kantaa.

Säilöönoton kesto

Selvityksen mukaan vuorossa oleva päivystäjä päättää säilöön otettujen vapauttamisesta. Tässä tapauksessa päivystäjä oli vanhempi konstaapeli I. Hän ei muista J:n tapausta. I:n mukaan yleisesti ottaen kiinniottoajat ovat 8-12 tuntia ja aikaan vaikuttaa yleisimmin päihtymystila tai uhkaava käytös.

Mitään yksilöityjä perusteita J:n säilöössäpidon pituudelle ei ole esitetty. Rikosilmoitukseen kirjattun mukaan J oli vain lievästi päihtynyt.

Tässä tapauksessa ei mielestäni olekaan esitetty perusteita sille, miksi J:tä olisi ollut välttämätöntä pitää säilössä seuraavaan iltapäivään asti. Selvityksissä ei ole tuotu esiin tosiseikkoja, jotka olisivat oikeuttaneet päättelemään, että hän todennäköisesti syyllistynyt poliisilain 20 §:ssä säännöksessä tarkoitettuun rikokseen taikka tuossa säännöksessä tarkoitettuun häiriön tai vaaran aiheuttamiseen, jos hänet olisi vapautettu esimerkiksi muutaman tunnin säilöössäpidon jälkeen aamulla. Ainakaan pitkälle iltapäivään kestäneelle vapaudenmenetykselle ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita. Kenenkään vapaudenmenetys ei saa kestää pitempään kuin on välttämätöntä.

Korostan, että J:n vapaudenmenetyksen pituutta ei voida hyväksyttävästi perustella sillä, että kiinniottoajat ovat yleisesti 8-12 tuntia. Säilöössäpidon kesto tulee aina harkita erikseen kussakin yksittäistapauksessa.

Totean myös, että kun J ei ollut rikoksesta epäilty, olisi hänellä ollut esitutkintalain 21 §:n nojalla velvollisuus olla esitutkinnassakin läsnä vain kuusi tuntia. Tähän perusteeseen ei sinänsä ole vedottu selvityksissä.

Vaikka vapaaksi päästämistä päättääkin kulloinenkin päivystäjä, tässä tapauksessa vanhempi konstaapeli I, on mitä ilmeisimmin kysymys myös säilytysuojan ja kiinniotetun tuovan poliisipartion yhteistyöstä ja ylipäätään poliisilaitoksen käytännöistä. Poliisipartiolla on yleensä tietoa, joka auttaa vapaudenmenetyksen kestosta päätettäessä.

Poliisilain 20 §:n 3 momentti jättää soveltajalleen harkintavaltaa. Pidänkin tässä tapauksessa vanhempi konstaapeli I:n osalta riittävänä, että kiinnitän vastaisen varalle hänen vakavaa huomiotaan siihen, että vapaudenmenetys ei saa jatkua kauempaa kuin on välttämätöntä ja että kutakin tapausta tulee arvioida yksilöllisesti sen erityispiirteet huomioon ottaen. Lisäksi katson, että poliisilaitoksen on syytä varmistua siitä, että sekä säilytysuojan henkilökunta että poliisipartiot toimivat siten, että säilöönottojen kesto ei tarpeettomasti veny tai muodostu liian kaavamaiseksi.

3.2.4 Kohtelu säilytysuojassa

J on arvostellut sitä, ettei hän säilytysuojassa ollessaan saanut ruokaa eikä juomaa eikä voinut ottaa yhteyttä työnantajaansa.

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 2 luvun 4 §:n mukaan vapautensa menettäneiden ruokahuolto on järjestettävä siten, että he saavat terveellisen, monipuolisen ja riittävän ravinnon. Lakia täsmentää asiaa koskevan sisäasiainministeriön asetuksen (646/2008) 2 §, joka kuuluu seuraavasti:

Jos vapauden menetys kestää yhtäjaksoisesti yli 12 tuntia, vapautensa menettäneellä on oikeus kahteen ateriaan päivässä. Vähintään toisen aterioista on oltava lämmin.

Vapautensa menettäneelle voidaan muulloinkin tarvittaessa järjestää soveltuvaa ravintoa huomioon ottaen vapauden menetyksen ajankohta ja kesto aika.

Vapautensa menettäneelle on järjestettävä mahdollisuus saada raikasta vettä. Vapautensa menettäneen pyynnöstä hänelle on mahdollisuuksien mukaan annettava kuumaa vettä kahvin, teen tai muun kuumen juoman valmistamiseen.

J:n vapaudenmenetys on kestänyt alle 12 tuntia, joten poliisilaitoksella ei lain mukaan ole ollut velvollisuutta tarjota hänelle aterialla. Selvityksen mukaan jokaisessa säilytyshuoneessa on juoma-automaatti. Tältä osin ei ole tullut ilmi menettelyä, joka antaisi minulle aihetta toimenpiteisiin.

Mitä tulee työnantajalle ilmoittamiseen tai ylipäätään yhteyden saamiseen henkilökuntaan, totean, että poliisilta saadun selvityksen mukaan J:tä on käyty katsomassa kahden tunnin välein. Henkilökuntaan on mahdollisuus muutoinkin saada yhteys kutsunapin avulla.

Jää epäselväksi, miksi J ei ole onnistunut saamaan yhteyttä henkilökuntaan, jotta hän olisi voinut pyytää lupaa soittaa työnantajalleen. Estettä ilmoittamiselle ei tässä tapauksessa nähdäkseni olisi ollut. Sinänsä poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 2 luvun 2 §:n mukaan kiinni otetulle ei tarvitse varata tilaisuutta ilmoittamiseen, jos hänet vapautetaan 12 tunnin kuluessa kiinni ottamisesta ja tilaisuuden varaamiseen ei ole erityisiä syitä. Kuten poliisilaitoksen lausunnossakin todetaan, ei kynnys ilmoittamisen sallimiselle tulisi näissäkään tapauksissa olla korkea. Esimerkiksi juuri työnantajalle ilmoittaminen tulisi mielestäni lähtökohdallisesti sallia, vaikka kiinniotto ei kestäisikään 12 tuntia. Tätä puoltaa jo poliisilain 2 §:n 2 momentissa säädetty vähimmän haitan periaate.

Korostan myös, että poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain 2 luvun 3 §:n mukaan vapautensa menettäneelle on viipymättä hänen saavuttuaan säilytystilaan tiedotettava sen oloista sekä vapautensa menettäneiden oikeuksista ja velvollisuuksista. Näyttää siltä, että tässä tapauksessa henkilökunta ei ole näin tehnyt – ainakin J:n kertomasta päätellen.

Vaikka tapahtumista ei olekaan saatu edellä kerrottua enemmän selvyyttä, saatan käsitykseni työnantajalle ilmoittamisen pääsääntöisestä sallimisesta poliisilaitoksen tietoon. Lisäksi painotan sen tärkeyttä, että säilytystilaan otettavalle kerrotaan hänen oikeuksistaan.

Saatan vanhempi konstaapeli N:n tietoon edellä kohdassa 3.2.1 esittämäni käsityksen siitä, että hän hävitti J:n alkoholijuoman ilman laillista perustetta. Poliisilaitoskin on lausunnossaan katsonut, ettei hävittämiselle ollut laillisia perusteita.

Kiinnitän vastaisen varalle myös ylikonstaapeli K:n ja vanhempi konstaapeli I:n huomiota kohdassa 3.2.3 poliisilain 20 §:n soveltamisesta ja heidän menettelystään esittämiini käsityksiin. Pyydän lisäksi poliisilaitosta 14.9.2012 mennessä ilmoittamaan, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt varmistaakseen, että poliisilain nojalla kiinniotettujen vapaaksi päästäminen arvioidaan kunkin tapauksen erityispiirteet huomioon ottaen niin, etteivät vapaudenmenetykset kestä kauempaa kuin on välttämätöntä.

Lisäksi totean seuraavaa.

Eduskunnan oikeusasiamiehestä annetun lain 11 §:n 1 momentin mukaan oikeusasiamies voi laillisuusvalvontaansa kuuluvassa asiassa tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle esityksen tapahtuneen virheen oikaisemiseksi tai epäkohdan korjaamiseksi. Oikeusasiamiehen ratkaisukäytännössä on myös katsottu, että oikeusasiamies voi perusoikeuksien valvontatehtävänsä puitteissa tehdä perusoikeuksien loukkausten johdosta hyvitysesityksiä.

Edellä esittämäni huomioon ottaen esitän Helsingin poliisilaitokselle ensinnäkin, että se ryhtyy asianmukaisiin toimenpiteisiin J:lle alkoholijuoman perusteettomasta hävittämisestä aiheutuneen vahingon korvaamiseksi.

Lisäksi totean, että asiassa ei ole esitetty hyväksyttäviä perusteita sille, että J:n vapaudenmenetys jatkui klo 16.12 asti. Ollakseen laillinen vapaudenriiston edellytysten tulee olla käsillä koko sen keston ajan. Poliisilaitos on itsekin lausunnossaan katsonut, että paikalta poistamisen olisi voinut katsoa olevan riittävä toimenpide.

Kun vapaudenriistolle ei ainakaan koko sen keston osalta ole esitetty hyväksyttäviä perusteita, se on ollut vastoin Suomen perustuslain 7 §:ää ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen 5 artiklaa. Tuon artiklan 5 kohdan mukaan jokaisella, jonka vapaus on riistetty artiklan määräysten vastaisesti, on täytäntöönpanokelpoinen oikeus vahingonkorvaukseen. Edelleen ihmisoikeussopimuksen 13 artiklan mukaan jokaisella, jonka tässä yleissopimuksessa tunnustettuja oikeuksia ja vapauksia on loukattu, on oltava käytettävissään tehokas oikeussuojakeino kansallisen viranomaisen edessä siinäkin tapauksessa, että oikeuksien ja vapauksien loukkauksen ovat tehneet virantoimituksessa olevat henkilöt.

Voimassa olevan vahingonkorvauslain mukainen korvausvastuu on niin pitkälti rajoitettua, että sääntelyn ei voi sanoa tarjoavan tehokasta oikeussuojakeinoja perus- ja ihmisoikeusloukkausten hyvittämiseksi. Käsitykseni mukaan tässä tapauksessa ei ilmeisesti tule kyseeseen esimerkiksi vahingonkorvauslain mukainen niin sanottu kärsimyskorvaus, joka edellyttäisi sitä, että kantelijan ihmisarvoa on tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta vakavasti loukattu.

Ihmisoikeussopimuksen 13 artiklassa, joka on meillä lain tasoisesti voimassa, on kuitenkin taattu oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ihmisoikeusloukkauksissa. Kärsimyskorvaus on eräissä tapauksissa mahdollista perustaa siihen. Korkeimman oikeuden ratkaisut KKO:2008:10 ja KKO:2011:38 osoittavat, että vahingonkorvausta tai hyvitystä on mahdollista

suorittaa perus- ja ihmisoikeusloukkauksen perusteella myös ilman kansallisen lainsäädännön nimenomaista tukea.

Totean vielä, että ihmisoikeussopimukseen perustuvan korvauksen edellytyksenä ei ole se, että vapaudenriiston olisi tullut kestää tietyn vähimmäisajan. Lyhytkin sopimuksenvastainen vapaudenriisto tulee hyvittää.

Kehotankin Helsingin poliisilaitosta vakavasti harkitsemaan, voisiko se ihmisoikeussopimuksen 13 artiklan nojalla hyvittää kantelijalle häneen kohdistetun vapaudenriiston, joka on jatkunut pitempään kuin olisi ollut välttämätöntä.

Pyydän poliisilaitosta 14.9.2012 mennessä ilmoittamaan toimenpiteistä, joihin se on näiltä osin ryhtynyt.

Näistä syistä lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni ylikonstaapeli K:lle, vanhempi konstaapeli I:lle, vanhempi konstaapeli N:lle ja Helsingin poliisilaitokselle.

Muihin toimenpiteisiin asia ei anna aiheutta.

Pahoittelen kanslian käsittelyssä olevien kantelujen suuresta määrästä johtuvaa asian ratkaisun viipymistä.